

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Börmentellen levelek csak
ismert kezektől fogadhat-
nak el.

Észiratok nem adatnak
vissza.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyilatkozat minden gar-
mond sor díja 20 kr.

ZEMPLÉN.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:
hivatalos hirdetéseknekél:
Minden egyes szó után
1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.
Kiemelt, díszbetűt s kör-
zettel ellátott hirdeté-
nyekért térmérték szerint,
minden centiméter
után 3 kr. számítottatik.
Állandó hirdetéseknekél
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetések a „Zemplén”
nyomdájába küldendők.

A magyarosítás kérdéséhez.

Hogyha, valamely nemzet gondolkodás mód-
jaival, érzelve, nézete, kedélye és jellemével,
hajlamaival és törekvéseivel, szeretetének és vá-
gyainak tárgyával meg akarunk ismerkedni s
tagjává is óhajtunk lenni. Szükséges, hogy ki-
képzettetésünk első lépcsője is már ezen a nyel-
ven eszközöltessék. Mert — mint Bajza, a nagy
kritikus mondja — a gyermek lelke, miként
viasz, minden belenyomott formákat felvesz és
meg is tartja mindaddig, míg azok megmervül-
vén, többé meg nem változtathatók. — Ezért hang-
súlyoztuk egy multkorai cikkünkben, hogy a ma-
gyarosítás kérdése leghamarabb a kisdedovó in-
tézmeny által oldható meg. De mivel ez —
legalább egyelőre — a jámbor óhajtások közé
tartozik, megelégedhetünk a magyarosítás esz-
közei közül a népiskolával is.

Igen ám! Csakhogy a szegény tanító, ki
az éles apró bajaival küzd, nem kötelezhető arra,
hogy minden idejét ezen munkásságnak szentelje.
Ezért szükséges, hogy sorsán segítve legyen
s ösztöndíjak által mód nyujtassék neki arra,
hogy feladatának megfelelhessen. Az állam a pót-
tanfolyamok rendezése által e részben megtette
a magáét, most a társadalmon a sor, hogy azt
tovább folytassa. Ezen nézpontok vezették Sáros-
és Temesmegyék lelkes közönségét is, midőn
magyarosító társaságot szerveztek, melynek fel-
adata leendő a magyarosítást erkölcsileg és anya-
gilag támogatni. Ezen intentiója volt Vasme gyé-
nek is, midőn legközelebb két tanítóját a ma-
gyar nyelv sikeres tanításáért 300, illetőleg 100
frttal tünteté ki. De más vegyes ajku municipi-
umok is megtesznek mindent, a mint tőlök
telik, hogy a szorgalmas tanítót e téren buzgal-
máért megjutalmazzzák, nemcsak, hanem egyesek
is hoznak áldozatot: tőkét kamatoztatnak a ma-
gyar nyelvben legtöbb előhaladást tanúsító gyer-
mekek részére. — Helyén is van, dicséretes is,
de kötelessége is minden honpolgárnak, ki előtt
a haza neve és édes anyai nyelvünk szent, hogy
ennek terjedését, a mennyire tőle telhetik, elő-
mozdítsa s a magyar faj nyelvi suprematiáját
elősegítse. — A kik e téren fáradoznak, a nem-
zet halájjára méltók.

Nálunk még nem történt e tekintetben
semmi. — Itt nem vállal magára senkisémm nem-
zeti missiót; mert teher ám az, anélkül, hogy

TÁRCZA.

VITÉZ PAP PINCZÉJE.

UJHELYBEN sok a jó pincze,
Egyik legjobb, melynek ura
Vitéz Vincze.
Utas, ha térsz Hegyaljára,
El ne kerüld ezt a pinczét
Szivesen lát a gazdája.

Lássuk Ujhelyt. Az öt bércz mint
Fellegverő öt sátor áll. —
S lenn a tornyok harczi örök
A sátorok ajtajánál;
És a vidám házcsoportok?
Dalló harczosok robajja.
Ilyen Zemplén ősi fészke,
Ilyen a szép Sátoralja.

*) Költőnk összegyűjtött műveinek sajtó alatt lévő III.
kötetéből.

jövedelmező lenne. — Nem érdekel bennünket
a nemzeti életnek egy nyilatkozványa sem. Hogy
többet ne említsünk, nem ünnepeltük meg Kos-
suth Lajos, megyénk nagy szülöttének neve-
napját sem; (de ez semmi; nagy ő a mi ban-
kettünk nélkül is!) nem mentünk a Petőfi-szobor
leleplezési ünnepélyére sem. (Hiszen ugy is el-
mentek oda mások.)

Szóval mi még mindig azon hibában leled-
zünk, miként, hogy valaki hazafi lehessen, ahöz
nem szükséges más, mint tudőszakadtaig szidni
Tisza Kálmánt s ócsárolni — persze jó borocska
mellett — a fenálló rendszert és ekkor megkap-
hatjuk hazafiságunkra a patentet. — Az ily ferde
gondolkodás amily kényelmes, époly meddő, az
ily hazafiság szerfelett olcsó. A hazafiság nem
üres lármákban, hanem tettekben nyilvánul. Igenis
tettekben; mert bombastikus szavakkal még sen-
kisémm segített a hazán. Tettre pedig megyénk-
ben kinalkozik elég alkalom. Itt van mindjárt
megyénk tótajku népének megmagyarosítása.

Alakítsunk mi is más, hasonló viszonyok közt
levő törvényhatóságok példájára magyarosító tár-
saságot, hogy közös erővel vigyük véghez azt,
mire az egyes nem képes. A közgyűlésen is
megszavazhatnának a bizottsági tagok az e téren
magokat kitüntetett tanítók részére egyptár száz
forintot, így talán csak előbbre menne a ma-
gyarosodás kereke. — „Noblesse oblige“ (a ne-
messég kötelez) mondja a francia. Ezen köz-
mondást így travestálhatnók: a vagyonosság kö-
telez. — Megyénkben vannak jómódu emberek,
kiket több vagyonnal áldott meg az ég, mint
amennyit rendes körülmények között elfogyasz-
hatnának. Adjanak ezek is valamit fölöslegükből
a nemzet oltárára; ők élvezik a főbb javakat,
övék a főbb kötelesség is. Fine finále: tegyünk
meg mindent arra nézve, hogy édes anyanyel-
vünk ne csak a törvényhozói teremben és me-
gyei gyűléseken, hanem a tanodákban és így a
közéletben is mindinkább tért nyerjen. — Nehéz
munka ez, de felette termékeny és áldásthöző.
Mert nekem ugy látszik, hogy csak az a nemzet
életképes, mely a különböző nemzetiségeket ma-
gába tudja olvasztani, a mely államnak erre
nincs ereje és különösen, ha fia nem buzognak
a közügyekért, annak feje felett ott lebeg a:
memento mori.

Szabó Kálmán.

Órjas feje a kerek bólt,
S alá függő fénylámpája:
Egy szem a homlok közepén...
S e terem félnyitott szája,
S mi körülök sárkányfogak.
Fel barátim vig pohárra!
»Sárkányfögből hősök kelnek«
Emlékezték e mondára?

Czimborák fel! e vig barlang
Gazdája még egyszer éljen!
Ő holtakat, bora sok bút
Temetett már sirba mélyen.
Pap barátunk! telve vágyad
Összehoztál egy akolba,
Egy hitünk most: hogy borod jó,
Töltsetek hát a pokolba!

Te pápista, mi eretnek,
Veled mostan búcsút járunk.
Elbúcsúznak gondjainktól
E pincze mi erős várunk;
A reménynek lobogóját
Nézzd mint tűzzük fel falára...
Zászló alá fiúk! s te pap,
Add szent áldásod reája.

Nevelésügy *)

A népnevelés ügy előmozdításának egy ne-
vezetes napja folyt le a mult hó 26-án Varannó
városában. A mondott napon a reggeli órákban
szokatlan élénkség uralkodott a város főutcáján
s iskolája körül. Ünnepi ruhába öltözött komoly
arczu férfiak kisebb nagyobb csoportokba gyüle-
kezve, arcaikon az érdekltség és komoly vára-
kozás kifejezésével valami nem mindennapi ese-
mény előhírnökeül tüntek fel a járó kelő közön-
ségnek. És ez nem volt más, mint a zemplén-
megyei tanító egyesület felvidéki járásainak félévi
rendes körgyűlése. Nem mindennapi Varannó
városában, de nekünk sem tanítóknak, kik a kor-
rekt lefolyt szellemi tekintetben tanulságos, anyagi
tekintetben áldásos kimenetelű közgyűlést, va-
lamint a város közönsége részéről tanusított ritka
szivélyes fogadtatást sokáig emlegetni fogjuk.

A kitűzött időre a tanítók szép száma meg-
érkezvén, pontban 10 órakor bevonultunk a köz-
ségi iskola legnagyobb tanterembe, velünk a vá-
ros értelmiségének néhány ügybuzgó tagja, ugy,
hogy a terem zsufolásig megtelt.

Ekkor a járás szolgabiraja Füzeséry György
ur a járás nevében, tek. Pereszélyi István váro-
si főbíró ur pedig a város közönsége nevében
meleg szavakkal üdvözölték a szép számmal egy-
begyűlt tanítói kart, mely a rokonszenves fogad-
tatásnak szivélyes kinyilatkoztatását tisztelettelje-
sen felállva hallgatta.

Meg is érdemelték e szavak, mert ezek az
ügyünk iránti érdeklődésnek s a tanítói kart mé-
lyen megtisztelő, rokonszenves pártfogásnak hang-
jai voltak s belőlök a népnevelésügy jobbrafor-
dulásának s édes hazánk felvirágzásának reménye
sugárzott felénk. Az üdvözölő beszédeket harsány
eljenzéssel fogadtuk.

A szivélyes fogadtatás nyilvánítását Kár-
páthy Gusztáv ur, a kör- és a gyűlés elnöke a
tanítósnag nevében megköszönvén, igen helyesen
átgondolt a tanítósnagot kirtartásra s a közművelő-
dés terén előhaladásra buzdító, alkalmi beszéd-
del az ülést megnyitotta.

Erre a tavaszi közgyűlés jegyzőkönyve fel-
olvasatván, és csekély észrevétellel hitelesített-
vén, a gyűlés a napi rendre tért át.

*) Mult számból térhány miatt kimaradt.

(Szerk.)

Felvégén is van egy város:
A pinczék rendben vonúlva,
Mint a parti fecske-fészek
A hegy oldalába fúrva.
E fészekbe, mint a fecskék
A lakók ki- és beszállnak,
Ha öröm van elvigadják,
Ha bú, jobb időkre várnak.

Arcza kelettől pirúlva,
Fekete éjféli gyomrában
Áll a pincze, melyet dallok
A többi odúk sorában:
Fenekében nagy kerek bólt,
Cserfa asztal közepette. —
Ifjú lesz itt az agg, habár
Kenyere javát megette.

Fel, fel a pohárt barátim.
Éljen ura e pinczének!
Nem is pincze ez, de órjas
Sárkánya az ős meséknek:
Roppant teste hosszan nyúlik
Omló bércztől betemetve,
A hét ág: hét ágú farka,
Vére: a bor arany nedve.

Szemere Miklós.

Mai számunkhoz egy féliv melléklet van csatolva.

Seliga Antal varanói igazgató tanító ur tartott két előadást, u. m. módszeres tanítást a számtanból haladottabb növendékeknek és gyakorlati tanítást kezdő és tót ajku növendékeknek a magyar nyelvtanból.

Már a számtani előadás alatt érkezett körünkbe a varanói községi iskola alapítója s legfőbb pátronusa Hadik Barkóczy Ilona grófnő Ó excellentiája, kit a gyűlés kitörő lelkesedéssel fogadott.

A kegyelmes asszony, lelke legnemesebb sugallatából jelent meg a gyűlésen s különösen az említett magyar nyelvtani előadást, mely mellett a kis tót gyermekek oly szép sikerrel tanultak egy negyed óra alatt édes hazánk nyelvén néhány szó és mondatot — feltűnő érdeklődéssel hallgatta s a feletti örömet és teljes megelégedését később ki is fejezte.

Mind két tanítást a hallgatóság észrevételei követték. A számtan tanításához hozzászóltak többen, s ebből igen érdekes és tanúságos eszmecsere keletkezett. A magyar nyelvtani előadást az általános helyeslés mellett azon észrevétel követte, hogy ilyen fáradságos és oly rövid idő alatt oly szép eredményt felmutató tanítást, lehetetlen a legnagyobb gyönyörűséggel nem hallgatni.

Következett Simonovits Dezső homonnai izr. elemi iskolai tanító ur értekezése a testi büntetés kérdéséről az iskolában. A sok olvasottságot és szorgalmat tanusító tanulmányból a felolvasónak tisztult gondolkodása s a kérdés felett hivatásának megfelelő humanus felfogása tűnő ki, rövid discussió után, melyben a vessző feltétlenül elvetettet, felolvasónak jegyzőkönyvi elismerés adatott.

Itt következik a gyűlésnek legérdekesebb s végeredményeiben legaldásosabb mozzanata, a könyvtár-ügy. Tagadhatatlan, hogy a tanítóság tudományos művelődésének hathatós előmozdítója lenne egy a járáskör rendelkezésére álló könyvtár; azonban annak felállítása sok nehézséggel jár, különösen a dologi szükségletek hiányában minden igyekezet és jó akarat hajótörést szenved. De hát a jó ügy, mely mellett oly messze kiható közérdek és annyi erkölcsi indok szól, el nem veszhet. A gyűlés már már határozatilag kiondotta a könyvtár ügy kérdésének jobb időkre halasztását, midőn egy párbeszéd eme fontos ügynek egészen más fordulatot adott. Elnémultunk, és a minden jóért lelkesülő főúri nő nemes ajdózatokkétségének magasztos szavait mely megilletődéssel hallgattuk. Méltóságos Hadik Barkóczy Ilona grófnő Ó excellentiája a járási körnek egy Varanón felállítandó kész könyvtárat és alap tőke gyanánt 100 frtot adományozott. És e nagy-lelkű ajdózatáért ama buzdító beszédében, melyet hozzánk intézett, nem is kívánt egyebet, mint, hogy e könyvtárt felhasználván, növendékeinket a magyar nyelvben és magyar szellemben szelid-séggel és jóssággal oktassuk.

Könyvelőbádat szemeket lehetett látni a hazafias ajdózatokkétség ily meglepő nyilatkozatára s midőn a nemeslelkű grófnő buzdító beszédét bevégezte, a szünni nem akaró lelkesedést szeretett tanfelügyelőnk, tek. Nemes Lajos ur hangjai szakasztották félbe, ki a nagy lelkű adományt a tanítóság és a haza nevében a meghatottság magasztos szavaival köszönte meg, mire

Hogyan vergődött „zöld ágra“ Bakator Illés?

(Folytatás.)

Az a nap, a midőn Andalgósné asszonyságnak a rántás megkavarása végett ki kellett sietnie a konyhába, éppen vasárnapi nap volt.

Ország-világ tudja, hogy vasárnaponként a diurnistának is „frej“. No, persze csak a délután; mert ha más nem is, de Izgági ügyvéd ur, még ezen a szent-napon is megkövetelte a turóslaskás ebéd előtt a hivatalos órák megtartását.

Tehát vasárnap volt.

Illésünk jó étvégygyal behomlitott az Andalgósné asszony-főzte ebédéből. A jó asszonyság ugy szörmentén még akkor is megeresztett egy-egy kapacitáló szócskát; többet is megreszkírozott volna, — de a szép Milike is be-befordult a konyhából, ennek meg olyan különös volt a nézése: valóságos — villámhárító.

Bakator is föltette magában, hogy a kosztot és kvártélyt immáron felmondandja; véleménye szerint ennek az ideje — az átélt katasztrófa után — teljesen bekövetkezett. Hanem hát a hónapból még három egész nap volt hátra: ez pedig fontos numerus egy diurnista koszt- és kvártély világában. Meg aztán „mersz“ is kellett volna a felmondáshoz, a mi pedig Illés urban annyira sem volt meg, mint egy osztrák bakancsosban.

El tehát egy kis „bátorságot“ szedni — a szép kis korcsmárosnéhoz! Annak csak a borából kell inni, annak csak a szemeibe kell nézni, annak csak szavát kell hallani: s akkor képes volna egy muszka-armádiával megverekedni.

Ott is termett — a kis menyecskénél. Csak ugy dobogott a szive, midőn az esténként megszokott asztal mellé letelepedett.

a nemeslelkű grófnő lelkes ovatiók mellett körünkben eltávozott.

A gyűlés folyamán azután még két említésre méltó indítvány tétetett. Első helyen említendő a gyűlésnek azon kegyeletteljes megemlékezése, hogy Arany Jánosnak, a legnagyobb magyar költőnek halála feletti mély fájdalomát jegyzőkönyvileg megörökítette s gyászoló családjához részvét nyilatkozatot intézni, elhatározta. A második indítványt Zseltvay Bogdán varanói tanító ur, a közügyekben mindig nagy buzgó-ságáról ismeretes kartársunk tette, a tanítók országáról ismeretes kartársunk tette, a tanítók országos árvaháza érdekében, szépen kidolgozott tervezetet olvasván fel, mely szerint e járási kör az említett árvaház ügyéhez hozzájárulna. A nemes emberbaráti intézmény megpendített eszméje s a rá fordított buzgólkodás megérdemelte a méltatást s annak a körgyűlés hatáskörébe eső érdemleges elintézését.

Miután az értekezletnek a jövő gyűlésre vonatkozó apróbb tárgyai is kimerítették, még egy általános köz óhajtás nyert kifejezést, melyben a tanító testület Varanó város ügybuzgó férfainak, kik ügyünket oly lelkesen felkarolták, s mindazoknak, kik irántunk érdeklődve szives megjelenésökkel az értekezletet szerencsétlítették, hangos tetszés nyilváníttással köszönetet mondott.

Nem maradhatott el azonban ama ősi szokás sem, hogy, midőn mindnyájunk legszentebb ügyének fontosságától áthatva órákig buzgolkodunk e közügynek saját közművelődésünknek előmozdításán: jöjünk össze még egyszer egy szabadabb s kedélyesebb körben, ahol közös fáradozásaink sikerét a bizalmasabb collegialis viszony megerősítése által is biztosítsuk.

Varanó városa ügybuzgó férfainak ritka vendégszeretete itt is fényesen nyilatkozott, sőt itt érte el tetőpontját. A számunkra rendezett díszes társas-ebéden ugy éreztük magunkat, mint családaink körében, hiszen ott láttuk körünkben ezen ügybuzgó férfiakat, kik bennünket testvéreként fogadva, megosztották velünk az együtt fáradozásnak és örömeinek minden perceit. Ennyi szíveség nagy hálára kötelezett bennünket, mélyen megtiszteltetett tanítói testületünk, társadalmi fontos hivatásunk elismerésének hajnala derült reánk, felemelt föl néztünk egymás szemébe, s arcunkon önkénytelenül az őszinte öröm könnyűje gördült alá.

Igyekezünk is elismerésünket nyilvánítani. azon közóhajtásunkban, midőn a pohárköszöntések közt a kör elnöke által Varanó városa vendégszerető közönségéhez s ügybuzgó férfiaihoz intézett köszönő nyilatkozatot, s azok egészségére mondott beszédét hosszan tartó lelkesedéssel fogadtuk.

Még egy buzgó imádság szállott fel mindnyájunk ajkairól, midőn helyünkről felemelkedve a szótartot és a hymnust egy szívvel lélekkel elénekeltek.

Ezzel a reánk nézve oly igen örömdetessé vált, s sokáig emlékezetes nap véget ért. A tanítók legnagyobb része eltávozott.

Most pedig, mielőtt soraimat befejezném, még egyszer szállok ügyünk buzgó pártfogóihoz s első sorban Mltsgos Hadik Barkóczy Ilona grófnő Ó excellentiájának nagy lelkű, hazafias ajdózatokkétségéért, Varanó város érdemes közönségének irántunk tanusított vendégszeretetéért s

Mert eddig még csak esténként volt alkalma a kis özvegyhez ellátogatni.

Megérkezett a bor. De mi a „kü“? Egy olyan tenyeres-talpas, murcos kelner hozta biz azt, hogy Illés ur különben nem igen finnyás „ítványát“ — kicsibe mult, hogy el nem vesztette.

— Hát ő, ő, hol van ő? ... a kis gyönyörűség — tépelődött magában.

A kis gyönyörűség csak nem mutatta magát.

Már az alkonyat is beköszöntött; kvaterka kvaterka után iramodott le Bakatorunk nyeldek-lőjén és a hamis kis jószág még be sem tekintett hozzá. Pedig ugy vette észre, hogy egy szobában hangosan mulatnak; közben-közben vidám kacaj is ütötte meg a fülét. Mintha a kis özvegy kacagott volna.

— Én uram! én Krisztusom! sohajtott fel Illés ur, kinek ismét a féltékenység fekete ördöge kezdte szívét megszállani.

Hát az uristennek már valamennyi asszonyi-állata csalfa és érzéketlen! ... Kicsibe mult, hogy a különben erős természetű férfiúnak szívét a keserűség és fájdalom össze nem zuzta. Talán fel is akasztotta volna magát szegény Illés — a lámpaszögére: ha az isten vigasztaló angyala végre meg nem jelenik a szép kis özvegy személyében, hozván egy hatalmas faggyu-gyertyát s lehelyezvén azt bámulatos keccsel az Illés ur előtt nyujtózó asztalra.

Megvilágítván pedig a gyertya Illésünk kétségbeesett ábrázatját, természetes, nem lehetett a kis korcsmárosnének más teendője mint, hogy arra a föllegekkel terhelt homlokra egy villanyos csókban oda lehelle a forró szerelem vigasztaló napját.

— Maga itt, szívem tubarózsája, lelkem

ügybuzgó férfainak nagybecsű közreműködésükért, a népnevelésügy s a tanítói kar nevében szívem mélyéből köszönetet mondván: azon közóhajtásunknak adok kifejezést: tartsa meg őket a mindenkori népnevelés ügyünk előmozdítására hosszú ható gondviselés e hazának hozzájuk hasonló nemes lelkű pártfogókat és akkor egyéb áldások mellett édes hazánk felvirágzását is meg-látandjuk, a mit adjon is meg a minden áldások Istene!

Gerecz Lajos,
e. tag.

A s.-a.-ujhelyi női házi-ipar tanintézet.

Két éve mult, hogy S.-a.-Ujhelyben a házi ipart terjesztő megyei egyesület városunk nemes lelkű hölgyeinek ajdózatokkétségé mellett egy tanintézetet, a melyben leányok a házi ipar keretébe tartozó kézi munkák készítését tanulják — állított fel s rendezett be.

Ez idő alatt a mondott tanintézet szerényen ugyan, de folytonosan működött s működik ma még inkább, kezdetben ugyan több oldalú nehézségekkel kellett küzdenie, mint minden olyan-kan ami nemcsak a látszat és hangzatoság — hanem a komoly munka céljából lett létre hozva. Ma azonban már túl lévén a kezdet nehézségén, rendes léptekben halad a kitűzött cél, — a nők munkaképességének fejlesztése s a női munka értékesítésének célja felé.

Felette érdekes e tanintézetbe egy pillantást vetni. Növendékei e város szülőttei leginkább. Jó módo és intelligens szülők leányai, polgári és kevésbé vagyonos szülők leányaival a legjobb egyetértésben férnek meg munka asztalaik mellett, valamennyi jó kedvel végzi munkáját és csak is szorgalomban és ügyességben iparkodnak egymást felülmulni.

Mind ez pedig onnan van, mert az intézeti tanítónő valamennyi növendékét egyenlő figyelembe részesíti s a gyakorlati oktatást — saját szorgalmas munkájával adva példát — megkülönböztetés nélkül teljesíti.

De valóban meglepő is az eredmény, mely az intézeti növendékek által készített munkadarabok szemlélésénél tapasztalható. A legegyszerűbb és a mindennapi házi szükségletre tartozó varrástól kezdve, a legizlésebb és legfinomabb himzésig mindennemű női kézimunka nemből található itt meglepő kivitelű tárgyakat.

Hogy a nők ily módon kiképzése szerfelett szükséges, azt bizonyítani felesleges, mert még ha vagyonosabb osztályhoz tartozó is a nő, sok esetben hasznos és előnyös is lehet reá, ha minden legkisebb női munkát nem kell varrónőkre vagy pipere készítőkre bízni és drágán megfizetni; ha pedig szegényebb állású a nő, ugy megfizethetlenek jártassága és ügyessége a női kézimunka ismeretében, mert sok esetben nem csak saját magát, hanem családját is képes lehet munkájával fenntartani.

És ezért sohasem ajánlható eléggé az, hogy a leányok egyéb ismereteik mellett rangkülömbőség nélkül a házi ipar-cikkek elkészítésének tudásával is birjanak, ez által a folytonos munkás-ságot megkedveljék s a társadalomban ne csak

Bakatorja — jött a szó egymásután a csókokat lihegő piros ajakról, — és az tökfilkó Max még-csak egy árva szóval sem említette, hogy a férfiak egyik legkitűzőbb példánya szálanomra méltó egyedüliségben fogyasztja a — hegylevét.

Ezt mondva, könnyedén helyezkedett le, a szerelmes férfiu mellé, kaczerán fonta karjait annak izmos nyaka körül s csókjait megszaporaázta rezes arculatján.

Illés urban valóságos förteteg tombolt — és ime eloszlott az egyszerre kebléből, mint mikor kisüt a verőfényes nap a vihártól fölszántott táj fölött.

Hanem azért mégis azt gondolta Illés ur, hogy ilyen lelki nyugtalanságon nem szándékozik többet általmenni s a most már biztos diadal reményében vakmerő bátorsággal kinyilatkozattatta szive választottjának, hogy mához egy hétre megtartják a — lakzit. A kis menyecske ujra meg ujra oda borult a nyakába; csókolta, ette-falta; sirt, nevetett, mint a ki mód nélkül boldog. Bakatorunk is majd elolvadt; majd megcsábult ennyi boldogságtól. A késő éj vetette haza s e miatt mégcsak Andalgósné asszonysággal sem találkozhatott, pedig most olyan bátor legény volt, hogy még a kvártélyt is fel merete volna mondani; megaztán még talán azt is oda mondta volna Andalgósné asszonyságnak, mégpedig „áper-té“, hogy neki bizony már nem kell Milike, ne is próbálja azt a lányt Andalgósné asszonyság az ő, t. i. Illés ur nyakába varrni; mert neki már, t. i. Illés urnak olyan jegyese van, a kit nem adna senkiért ezen a kerek világon.

(Vége köv.)

a fogyasztó de egyszersmind a termelő elemet is képezzék.

Óhajtható lenne ezért, ha ily természetű tanintézet mentől számosabb állítatnék fel, óhajtható lenne, ha a szülők ez intézetek életrevalóságát és gyakorlati hasznosságát belátva, nagyrésznél megelégedő közönyüket levétközve, leánygyermeküket ezen tanintézet által nyújtott előnyös oktatásban részesíteni sietnének.

Tudtunkkal e tanintézet egy, a közelben megtartandó munkakiállításra készül, a midőn is, miként már két ízben, a megyei gazdasági kiállítások alkalmával tette, munkáinak bemutatásával beigazolnia óhajta nem csak azt, hogy létezése szükséges és hasznos, hanem azt is, miszerint a létesítésére fordított pénz gyümölcsöző befektetés s következményeiben jelentékeny horderejű cselekmény volt. És ezért örömmel vesszük s különösen szívesen vehetjük városunk azon hölgyei, — kik a tanintézet felszerelésének előállítására pénzadományokkal hozzá járulni és a folytonos ellenőrzést és felügyeletet tényleg gyakorolni kegyesek voltak — a készülődő munkakiállítás megindulását, teljes reményünk lévén arra, miképpen ez által nem csak az eddigi pártoló tagokban fog a tanintézet iránti jó akarat megerősülni hanem másoknak pártfogása és támogatása is felkeltetni s kiérdemeltetni fog.

Lángh Nándor.

A tőzsdéről.

Az e lapban megjelent »Tőzsdéspekuláció és börzejáték« című közleményem végén ígéretet tettem, hogy ismertetni fogom a tőzsde jelenlegi állapotát és azon értékek némelyikét, melyeket a vidéki tőzsdéspekulációra a legkevesebb kockázattal járónak tartok.

A vidéki közönség nagy része előtt azonban úgy a tőzsde mint az ott folytatott üzlet csak hiányosan ismeretes és talán szolgálatot tesz azzal, ha egy hosszabb cikksorozatban a rendszeres tudósítások mellett foglalkozom a tőzsde és a tőzsdei üzlet részletes leírásával.

Közleményeimet iparkodni fogok oly alakba öltetni, hogy azok olvasása által a laikus is tiszta fogalmat szerezzen magának a közgazdaságban mai napság igen fontos szerepet játszó értékpapír-üzletről és az ennél divó üzleti szokásokról. Cikkeim a következő sorrendben fognak megjelenni. Az értéktőzsde. A tőzsdei értékek árjegyzéke. A prámium és stellageüzlet. A contremine üzlet.

a) Az értéktőzsde.

I.

Az értéktőzsde az értékpapírok vétele és eladására szánt helyiség, melyben az evvel foglalkozó egyének e célból összejöveteleket tartanak, szóval értékpapír-vásár. Értéktőzsdék oly városokban vannak, melyekben igen sok értékpapír létezik, a hol az ezekkel folytatott kereskedés naponta nagy mérvű forgalmat idéz elő, tehát rendszerint vagy fővárosok, vagy egyéb igen nagy kereskedelmi jelentőségű városokban. — Az osztrák magyar monarchiában négy nevezetesebb tőzsde van t. i. Bécsben, Budapecsten, Prágában és Triesztben. Ezek között nemzetközi jelentőséggel csak a bécsi tőzsde bír, mely úgy a monarchia egyéb tőzsdéire, mint nem ritkán a külföldi tőzsdékre is irányadó, noha többi időben sokszor kénytelen a Berlin és Párisból diktált iránynak engedni. A tüke internationalis természetű és e téren sajnos, hogy a Lajtán túl tulszárnyaltak bennünket magyarokat, a miért is addig míg budapesti értéktőzsdénk talán évek multán hasonló fontosságot érend el mint az osztrák fővárosé, kénytelenek vagyunk az utóbbinak fölényét beismerni és az értékpapír-üzletnél kiválókép a bécsi tőzsdével foglalkozni.

A bécsi értéktőzsde a Schottenringen lévő 1869-től 1876-ig 4 millió forint költséggel épült gyönyörű palotában van, melynek félemeleten levő 187 láb hosszú és 127 láb széles bazilika alakú felső és oldalvilágossággal ellátott kitünő ventilációjú főüzletterme 3—4000 embert kényelmesen befogad.

Az épület egyéb nagy kiterjedésű mellék-helyiségekben vannak elhelyezve a tőzsdetanács termei és irodái, a Giro és Kassenverein című banknak — a mely az összes tőzsdei egyletek legombolyítását a tőzsdelátogatók között közvetíti — üzlet- és pénztártermei, a tőzsdei nyomda, az étkező termek, a távirda és posta stb.

A palota belsejébe 2 fő- és 3 oldalbejárás vezet. A főbejárás a Schottenringen van impozáns szabadon álló lépcsőzettel, a mely az üzleti órák előtt, alatt és után, mindig telve van jövőmenő tőzsdelátogatókkal, üzleti szolgálakkal, ugynevezett galopinokkal, kik kurzusokat hordanak, szolgálatra kész „Ruferekkel“, kik egy tíz krajczáros lefizetése mellett készséggel hívják ki a teremről akár magát Rothschildot is és végre

olyanokkal, kik előtt állandó jegy hiányában az arany borjú e temploma zárva van. A tőzsdei üzletterembe ugyanis csak belépti jegy mellett mehetni, melynek egy évi díja 75 forint.

E cikk tisztelt olvasóinak azonban kinyertem az engedelmet, hogy jegy nélkül is bevezethetem őket és miután a szálás és dalias portás mellett elhaladva a már magában is impozáns előcsarnokba léptünk, mindenek előtt átadjuk felöltönket és botunkat az egyik ruhatárnoknak. Ez már magában is nevezetes ember, mert daczára, hogy bennünket soha sem látott és vagy 200 különféle felöltő, bot és esernyő van felügyeletére bízva, melyről jegyet sem ad, mégis ha két óra mulva kijövünk a teremből, felismer és minden habozás nélkül rögtön előadja felöltönket, kalapunkat és botunkat. — Mindezt mi 10 krral hálaljuk meg. Ilyenmü nevezetes emberekből vagy 2 tucat áll a tőzsdelátogatók rendelkezésére.

A tágas előcsarnokból nagy ki- és befelé nyíló szárnyajtókon át egy kis folyosón keresztül egyenesen a főüzletterembe lépünk, melynek bejáratánál az ajtónálló — ki rögtön felismeri bennünket az idegent — elibénk lép és udvariasan nevünköt és kártyánkat kéri. Mindenik bejárást egy ily ajtónálló őrzi és a tőzsde körülbelül 3000 rendes látogatója annyira ismerős előttük, hogy az idegent rendszerint megszólítják.

Tíz óra előtt van, a terem még üres; és mi kényelmesen megsejlehetjük. Két oldalán széles boltíves folyosó vonul el, melyek az udvarokról nyernek világot, a terem közepe pedig bazilikaszzerű emelkedik ki az épületből és mintegy három emelet magasságban fekvő templomszerű ablakok által van megvilágítva.

A belépőre a börzeterem igen kedvező és nagy hatást gyakorol, világos márvány falaival, nagy kiterjedése, magassága és izléses díszítésműveivel. A terem hosszára nyúló négyszög, melynek közepén hosszukás tojásdad kör van elkorlátozva. Ez a »Schranken«. A korlát ugyanis egy lábnyi széles »pultot« képez, mely előtt az üzleti órákban Bécs első rangú banküzleteinek képviselői kis elmozdíthatlan ki és betölhető ülőszéken foglalnak helyet. Minden ülőke előtt a korláton kis táblácskát látunk, melybe aranyozott betűkkel olvassuk a milliók boldog tulajdonosainak neveit. S. M. v. Rothschild, Königsvarter, Lieben, Todesco, Schey, Erlanger, Torsch, Dutschka és még több ily nevekkal találkozunk itt, melyeknek említésénél nem szabad a millió fogalmán alul maradni. Ugyanitt látjuk a legtekintélyesebb bécsi bankok képviselőit is, mint az osztr. hitelintézetét, Uniobank, Bankverein, Anglobank stb. képviselőit. Vannak azonban a »Schrankenfirmák« között kisebb kapacitások is, kik csak nagyobb dicsőség okáért fizetik a 100 forintot túlhaladó díjat, mely az ülőszékért a tőzsdének évenként jár.

A bécsi értéktőzsde »Schranken«-ja összevéve igen nagy pénzerőt képvisel és minden nagytás nélkül 2—3000 millió felett rendelkezik. A korláton belül a felesketett alkuszok sürögnek forognak, szám szerint 42-en, kik a »Schrankenfirmák« és egyéb tőzsdelátogatók részére értékpapírokat vesznek és eladnak.

Az ezek által eszközölt műveletek teljes hitelűek és a felesketett alkuszoknak minden egyes zárlat papír vétele vagy eladásáért 2 frt 50 kr. jutalék, az ugynevezett kotédsz (Courtage) jár. Ezen alkuszok igen tekintélyes jövedelemmel rendelkeznek, a mely átlag véve mondhatni, egy-egy miniszter fizetésével felér.

Tíz óra közeledvén, a terem egyszerre népesedni kezd és a hat bejáráson tömegesen jönnek be a tőzsdelátogatók. Csakhamar el vannak foglalva a korlát ülőkéi, komoly tekintetű férfiak nagy portefeuilleokkal rakják tele a pultokat, mely tárczákat livreés szolgák hoznak utánuk.

A korláton kívül levő részében a teremnek fel és alá hullámszik a nép, élénken beszélgetve és gestikulálva. Ezek képezik a Coullisse-okat.

Az óra tizen öt, hosszantartó harangcsöngés jelzi, hogy kezdetét vette az

Ü z l e t.

A Coullisse ban csoportok képződnek, melyek mind különféle értékek felett üzérkednek. A legnagyobb csoport a »Credit«-csoport, tőzsdei nyelven »Credit-Krätzel«. Itt vagy 100—200 ember áll egymás mellett. Közülök szüntelen kiválnak egyesek, hogy ujonnan érkezetteknek helyet adjanak. Az előbbi mély csend szokatlan helyet zajnak, — majd tompa moraj, — majd erős zugás, majd éles lármanak ad helyet. A ki a fülzaggató irtózatot lármat először hallja, szintén elkábítatik és alig bírja elképzelni, miként jöhet e pokoli zaj között üzlet létre, — hogy tudnak emberek ily éktelen zajnak közepette higgadt megfontolással, tiszta gondolkozással vétel vagy eladás felett határozni. A rendes tőzsdelátogató fülének e zaj megszokott valami és nemcsak, hogy egy csöppet sem zavarja, de a lárma minőségéből azonnal kiismeri az uralkodó hangulatot. Így a »Hausse«, ha a papírok árfolyama

emelkedik, éles lármat a »Baisse«, ha csökkenik erős zugást, az üzlettelenség tompa morajt idéz elő. A Credit Krätzel mellett a Coullisse-ban még van a Staatsbahn (osztr. államvasp. részv.) Galicier (Károly Lajos vasuti részvények), Anglobank, Elbethal (osztr. északnyugati vasut részv.) Unionbank, Bankverein, Tramway és járadékok csoportja. Ezen csoportok kizárólag azon egyszerű értékek üzérkedésével foglalkoznak és minden egyes csoportnak megvannak matedorjai. A csoportok a fel-alá hullámszó tömegből mindig nyernek kiegészítést azok helyett, kik belőlük kiváltak. Nem igen kellemes a vevő vagy eladónak élénkebb üzleti napon például a Creditkrätzelbe behatolni, mert a tolongás, lökődés, gestikulálás, kiabálás itt rettentő és az illető örülhet ha üzleti megkötése után sikerül neki ezen embercsomóból kibontakoznia.

Wurda Adolf.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

(Körözvény.) Midőn a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. évi XX. t. cikknek életbeléptetésével egyidejűleg az új-ból szervezett megyei árvaszék működését megkezdte, azon, valamint a saját kebelében való hivatalos működési rend fenntartásának, ugyszintén s különösen a magán felek érdekében kikerülhetetlenül szükséges szabályt állapította meg, hogy a magánfelek panaszainak meghallgatására, s felvilágosítások adására hetenkint csakis, a keddi és pénteki 2 különben is hetivásáros nap volt kitézve. Ezen szabálynak — valószínűleg a köröztetés és hirdetés hiányossága miatt — kívánt eredménye nem lévén, az árvaszék tagjai naponként folytonos zaklatásoknak vannak kitéve s munkájokat háborítatlanul nem végezhetik. Ne-hogy tehát az árvaszék kényszerülve legyen az előadók hivatalos működéséhez feltétlenül megkivántató, háborítatlan nyugalomnak biztosítása tekintetéből azon szigorú eljárást vétetni gyakorlatba, hogy a bár még oly távolról, (de nem a meghatározott napokon) jelentkező feleket, meghallgatásuk nélkül visszautasítsa, vagy pedig a felek több napi költséges várakozásra legyenek kényszerítve: ezennel figyelmeztetőleg értesítettnek az árvaügyeknél érdekelve lévő magán felek és községi előjárók, különösen pedig a községi és körjegyzők, hogy ezen most is érvényében fenntartott szabályt a működési körükhöz tartozó községekben a legterjedtebben és lelkiismeretesen hozzák tudomásra, mert f. évi decemberhő 1-ső napjától kezdve csakis a fentebb megjelölt 2 napon fognak a magán felek panaszai, vagy szorgalmazásai az árvaszéki tagok által elfogadtatni, a többi napok kizárólag a hivatalos munkának lévén feltartva. Kelt S. a. Ujhely, 1882. novemberhő 2-án. Payzoss Andor, h. árvaszéki elnök.

(Egyházi előléptetés.) A király Dezsueffy Sándor sárosnagypataki plébános és alesperesnek a »Szent kereszt« vagyis a vértesszereszturi címzetes apátságot adományozta.

(Kárpát együletünk) keleti kárpátok osztályának fardathatatlantitkára, Siegmeth Károly ur e napokban járt Nagy-Mihályban Gróf Sztáray Antal urnál a Vihorlat-csucs déli lejtőjének birtokosánál a turisták számára ezen csucson felállítandó menedékház tárgyában való értekezés végett; melynek öröndetes eredményeként hozhatjuk hírül, hogy a két nagy szobából álló menedékház a csucs alatti réten a forrásnál jövő tavasszal fel fog építettetni. A költségek megosztását illetőleg a nemeslelkű és a közügyekért buzgólkodó gróf nemcsak a menedékházhoz szükséges anyagok kiszolgáltatására vállalkozott, de ráadásul még a jászai fürdőből a csucsra vezető út megcsináltatását és megjelölését is saját költségen elrendelte. Ezen kívül még egy másik ut létrehozásáról is gondoskodik az osztály, a Vihorlatról a tenger-szemhez, miáltal már a jövő nyáron ezen szép kirándulás akként lesz eszközölhető, hogy a N.-Mihály melletti jászai fürdőből felmenők a remetei hármánál lejöve, egy a Vihorlaton mint a tenger-szemnél is menedékházakban fognak meghálhatni.

(A s. a. -ujhelyi dalárda), mint értesülve vagyunk, körülbelül két hét mulva hangversenyt ad. Üdvözljük e jóra való együletet, mely időről-időre igyekezik életképességét bizonyítani s hisszük, hogy a tervezett hangverseny is valódi műélvezetet fog nyújtani közönségünknek, melynek figyelmét midőn jóleleve felhívjuk, tesszük ezt azért, mert meg vagyunk győződve, hogy dalárdánkat a közönség figyelemmel kíséri s örömmel fogad minden olyan hirt mely az együlettel kapcsolatban van. Azt hisszük, hogy a pártolásra való buzdítás fölösleges oly testülettel szemben, mely minden föllépése alkalmával a közönség osztatlan tetszésével találkozik. Reméljük is, hogy a pártolás ezuttal sem fog elmaradni.

(Az aranyóra) és láncz, nemkülönben egy munkásóra, melyet Dudinszky Elektől közelebb

elloptak, a tolvajjal együtt megkerültek. A jómádár senki más, mint Ripa vagy másként Tripák uram, aki eleintén az itteni zenekar brugó-hordozója, utóbbi időkben pedig hegedűszóval koldogató korcsmai betyár volt. A munkásorát a révésznek adta, amiért őt a Latorczán átszállítá, az aranyórát pedig a bodrogi közti »Lecs«-korcsmán árulhatta 1 frtért. Már vevője is akadt egy k-helmezi piktör személyében, amidőn a korcsmárosnak feltűnt a »rendkívül jutányos ár« s az órát magához véve jelentést tett a hatóságnál. Ez rögtön elfogatta a jómadarat, ki tettét azonnal bevallá. Egyébiránt Ripa egy félkegyelmű hülye kamasz, ki alig a birt teljes tudatával bűnös cselekedetének.

(Három dáma.) egyse káró mégis kárba mentek. A hétfői országos vásáron a Sch. J. főfős kereskedésébe, három urias öltözötű nő állított be vásárlás végett; a kik azonban — vevőkkel zsufozásig tele volt a bolt — egy pár kendőt »amugy« is zsebraktak; de rajtvesztettek s a rendőrség kezébe kerültek. De hát biz a három tagból álló nő banda egyik hőse hadi csellel élt s az éppen frissen meszelt városi börtön levegőjét gyenge idegze meg nem bírta s egyremásra ájuldozni kezdett. — A börtönörnek megesett rajta a szive s bezárta a három nőt éjszakára a jegyzői hivatal előszobájába, a hol éppen a város dobja is állani szokott. Itt aztán már a hölgyek egy csöppet sem ájulnak; sőt az éj sötétében a dobverővel a különben sem erős-zárt csinosan kinyitva, kerekét oldottak. A városban sok hir kering; többen azt beszélnek, hogy a tolvajok a kereskedőnek 50 frot ígértek, ha az esetet elhallgatja, Sch. azonban ezt visszautasította; — ez a hir valószínűtlen, mert megmozgatásukkor alig egy néhány krajczár találtatott náluk. Sokan a rendőrségre is gyanakodnak, hogy az futni engedte őket; holott pedig a mint az elmondottakból ki tűnik, nem rossz szándék, de bárgyúság következménye, hogy a tolvajok megmenekültek.

(Az »Imre« országos) vásár népszerűség tekintetében nagynak volt mondható; az adásvevésnél azonban nem mutatkozott az az élénkség, mely a »jó vásároknak« mintegy mérlege gyanánt tekinthető; szarvasmarha bár sok volt, mentül kevesebb kelt el; a mesteremberek sem sokat árultak, szóval, mint mondani szokás: »nagyobb volt a füstje, mint a pecsenyéje.« A csavargók, zsebmetszők azonban mint máskor, ugy mostan is szép számmal kompareáltak s nem egy került közülök hurokra, kik azonban »móre patrio« azonnal tova toloncoltattak.

(Havi közegészségügyi jelentés.) Október hóban városunk közegészségügye, eltekintve a szórványosan uralgó vörheny járványt, elég kedvezőnek jelezhető. Haláleset volt 46 és pedig férfi 18; nő 7; fiúgyermek 10; leánygyermek 11; vagyis 7 éven felül 25; ezen alul 21; ezek közül nem gyógykezelgetett 5 fiú és 2 leánygyermek. Ezek közül október első felében elhalt 28; a másodikban 18. Halálokok következők voltak. Agylob 1; szélhűdés 3; hurutos toroklob 1; tüdőlob 1; gümőkór 4; tüdőlépdrag 1; bélhurut gyermekeknel 14; gyermekaszály 3; veleszületett gyengeség 3; veselob vizkor 3; önkasztás 1; haldokolva 1; az összes orvosi gyakorlatban előfordult október 1 től 15-ig 22 vörheny eset és pedig 8 eset maradt szeptember hóról, így tehát október 1-ső felében szaporodott 14; halállal végződött 5; október 16 től 31 ig előfordult 20 eset, halálos volt 2; vagyis egész októberhóban volt 42 eset, ezekből elhalt 7; gyógyult 14; kezelés alatt maradt 28. Orvosrendőrileg vizsgáltatott hus és mézarszékek, kávéházak (ujból), szodagyarak ezekben semmi közegészségügyellenes nem találtatott. Orvosrendőrileg megsemlített 2 talált férfi hulla. Dajkaságon van (bejelentve) 7 gyermek, 2 telepen van hat kéjné.

(Gyászjelentés.) Jobbaházi Török Sándor (soproni) — 1869—72-ben volt országgyalósi képviselő és neje, — született hegymegi Hegymeghy Susánna a maguk, valamint fíjok Levente, cs. kir. 3-ik huszárezredbeli tisztjelölt nevében megtört szívvel jelentik szeretett jógvégzett fíjok: Jobbaházi Török Tihamér f. évi november 7-én hosszabb szenvedés után tüdősovadásban, élte 22-ik évében, Bndapesten történt gyászos elhunytát. A drága halott hült tetemei Mádon f. hó 11-én fognak a rom. katolika egyház szertartásai szerint a családi sírboltban elhelyeztetni és ugyanazt az elhunytát a mindenhatóknak az engesztelő szent mise áldozat bemutatni. Áldás, béke poraival! Budapest, 1882. november 7-én.

(Terebesről) írják lapunknak: Iskolánknak a mai nap folyamában egy ritka és magas vendége volt, gróf Andrassy Gyuláné ő nagyméltósága személyében, ki egészen váratlanul az iskolát meglátogatta, azt osztályról-osztályra bejárta, a növedékek között két egész órán át elidőzött, érdeklél hallgatván azok feleleteit s a különféle tantárgyak, u. m. irás, olvasás, számolás, földrajz, történelem és különösen pedig a magyarnyelvben történt előhaladásuk felett örömet és meglepődését fejezvé ki, buzditott és lelkesített szóval és tettel, tanítókat és növen-

dékeket egyaránt. Éltesse az isten a nemes urnőt sokáig, hogy még sokszor vehessen magának alkalmat a népnevelés csarnokait magas figyelmére méltatni s hogy nyomaiban, melyeket maga után a szivekben hagy, áldást hozó gyümölcsök teremjenek! (K. V.)

(Az »Ország-Világ«) IV. füzetét vettük, Tartalma ezuttal is, mint a mióta ifj. Ábrányi Kornél szerkeszti, élénk, változatos és gazdag. A jelen szám, mint az első lapról is látszik, elhunyt nagy költőnk, Arany János emlékének van szentelve. Gyászkeretben hozza Arany arczképét, mely híven és jellemzőleg tünteti föl a költő vonásait; és elmondhatjuk, miután már minden képes lap által közölt arczképét láttuk, hogy az »Ország-Világ« által közölt legsikerültebb, ez az egyedüli hü. Arany arcképe van az első lapon, a másodikon önéletrajza s csak a harmadikon van az Ország Világ czimképe, mely eddig az első lapon állt. Részletesen van azonkívül a nagy költő halála, temetése is leírva egy más helyen, s a közrészvét is részletesen van ecsetelve. Dus tartalmát még a következő dolgozatok képezik: ifj. Ábrányi Kornél »Az egyedüli mód« című kitünő regénye, »Játék közben« Reviczky Gyula csinos rajza s Kun Melanitol »Virányoslak« című vonzó novella »Az új miniszterek« czim alatt bő életrajzot közöl e szám Kemény Gábor báróról, Széchényi Pál és ifj. Ráday Gedeon grófokról, kiknek hü arczképét is hozza. Érdekes cikkek az »Amerikai szabadságharcz költészete« és »Nissevo« a »Strikeoló bányászok« »Párbaj vége« ez utóbbi kettő képpel. Szép képek még a »temető ünnepe« és a »Katonák sirja Boszniában« melyekhez igen szép versek advák képmagyarázatul. Apró rovatai a szokott változatos sággal és tapintattal szerkesztvék. Ajánljuk e kitünő képes lapot olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr; előfizethetni a kiadó tulajdonosok Wilckens és Waidl uraknál, koronaherczegutca 3. szám.

CSARNOK.

Zemplénmegye ásványvizei.

(Folytatás.)

Hatja.

Lásd: Szöllőse.

Homonna.

Linzbauer (122. l.) s Härdtl (137. l.) állítási tévesek, mert sem Homonnán, sem az ennek közelében fekvő szirtaljai fürdőben ásványviz nincs.

Alsó-Hrabóc.

Az Alsó-Hrabóctól Őrmező felé vezető országot jobb s az ezzel párhuzamosan futó patak balpartján Potoki nevű mezőben, a községtől 10 percnyire fakad, fába foglalva, a patak majdnem egyszínű, igen sekély, beiszapolt, gyengén sós forrás, melynek vize szín- és szagtalan s alig észrevehetőleg savanyu is. Helyenként, hol forrásai fakadnak, koronként nagyobb számu szénsavbuborékok szállnak fel. A hévmérő e helyekre betéve augusztus 7-én + 30° C levegőnél + 12 C fokra szállt alá, míg a nagy forrásban a nap + 16° C-ra melegítette át a vizet.

Isztáncs.

A rendelkezésemre álló szakirodalomban nem találok ugyan Isztáncsot, mint ásványviz lelhelyét, csak Bernáth jegyzékében van ilyenül kimutatva.

A helyszínén megfordulva, senki sem tud itt ásványvízforrásról.

Magyar-Iszép.

A községtől félóránnyira nyugotnak, a kozmai uton folyó sós árok (szlani potok) mentében s ennek jobb partjától két (a kis-bérczi pusztától 10 percnyire) van az egészen elhanyagolt, három méter átmérőjű s mintegy négy méter mély, gyengén sós izü forrás, melynek vize szag alkalmasint szín nélküli volna, ha nem volna oly nagyon piszokkal tele. Vize a patak vizével egy szinten van. A kut a közbirtokosság tulajdonát képezi s környékén 2 vékás földterület van hozzá kihasítva. Hőmérséke 1880. október 8-án reggel + 6° C levegőnél + 11° C volt. A forrás nagy gyógyerő hírében áll s több környékbeli falu hordja szét.

Nagy-Kázmér.

A községtől nyugotra, félóránnyira, közvetlenül Biste abauji község területének határán, északról nyugotra futó árokban, Ritkás nevű dülőben fakad egy sós forrás, mely fába van ugyan foglalva, de a marha közvetlenül jutván hozzá s összetaposván a kifolyása körüli agyagos földet, ennek sarától piszkos. A forrásnak van lefolyása de csekély. Koronként légbuborékok szállanak fel fenekéről. Gyengén sós vize szín és szagtalan.

A forrás a község tulajdona. Az irodalomban sem Linzbauer, sem Wachtel és Härdtl nem említik, bár a forrást a nép régen ismeri és használja, minek oka az, hogy közvetlenül Abaujmege határán lévén, oda sorolták, a mint hogy a gróf Karolyi féle uradalom tisztjei az abaujmegei bistei jószágához tartozónak állítják.

Kelcse.

Itt két különemű forrás van. Az egyik ismeretebb, a községtől északra, tíz percnyire, Siroke polyo = széles mező nevű dülőben, vagy mint a nép hívja »Ku kvásnej vodze« (a savanyu vízhez) igen nagy s egy méternyire a föld színétől kiálló üres fatörzsbe foglalva fakad, lefolyás nélküli; vize tiszta, szín- és szagnélküli, kellemes savanyu izü. Ha merítik, 24 óra alatt állítólag 60—80 akó vizet ad. Augusztus 5-én este + 20° C levegőnél + 13° C volt s december 15-én délben + 1° C levegőnél + 4° C. A forrás, melynek vizét a környékbeli lakosság hordja, Schönberg lovag, kelcsei földbirtokos tulajdona. E forrás figyelemre s nagyobb gondozásra méltó.

A másik a községtől negyed óránnyira, észak-keletnek »pod hrunkom« (a domb alatt) vagy »podlya svablywoki« = a kénes forrásnál, dülőben hegyoldali lejtőn van, kutszerű mélyedésben. Vize egy lábnyi mély, tiszta, szintelen, édes, erősen hydrothion szagu. Hőmérséke augusztus 8-án délben + 30° C levegőnél + 15° C s decz. 15-én délben + 1° C levegőnél + 7° C volt.

Szécs-Keresztur.

Itt két szép forrás van, de egyik sem kérgező = incrustirend, a milyennek Hunfalvy*) és és Härdtl (374. l.) mondják.

Az egyik »Czeplicza« azaz meleg forrás, a falu közepén katlanszerű völgyben fakad s itt egy nagy, 12 □ ölnyi tölgfatartóba van foglalva, hol a falu népe télen nyáron egyaránt mos. E tartóban a viz mintegy 30 centiméternyi mély, ha lebecsáttatik, 3 óra alatt megtelik. Vize, mely különben a sok mosonó piszkától opalizáló, tisztának s édesnek mondatik; hőmérséke augusztus 9-én délután + 26° C levegőnél + 17° C volt. Kifolyása, mely jelenleg a falu kenderátját képezi, az alább említendő felső másik forrás kifolyásával együtt a falu patakját alkotja.

A másikat, mely 30—40 lépésnyire az előbitől a falu felső végén, hegyoldalból, nagy facsöböl bőven foly, »Stolnya«-nak hívják. Nyilván akna lehetett itt valaha.

Ez annyiban rendben van, hogy a nép azt a marhatól, mely kifolyását összetaposva pocsolnyává tette, megóvándó, facsövet vert a hegybe s most azon csergedez az igen bő, igen tiszta s kitünő jó, szín, szag és iz nélküli forrás, melynek hőmérséke + 26° C levegőnél + 16° 50 C volt.

E két szép és bő, aránylag meleg forrást fürdőnek igen jól fel lehetne használni.

*) Hunfalvy János: A magyar birodalom természeti viszonyainak leírása. Pest, 1865. III. k., 146. lap. (Folyt. köv.)

A bodrogi közti Tiszaszabályozási társulat 1882. évi október havi munkaeredmény.

Foglalkozás	Munkások száma naponként	A földmunkák hordott földmennyiség köbmtr.
1. Tiszatöltés-emelés, Leányvár és Ricse közt továbbá Karád alatti töltéseknél, földmunkások és napszamosok	580	261374
2. Bodrogtöltés-emelés Sárospatak, Bereczki Szőghi töltéseknél földmunkások és napszamosok	200	109771
3. Földmunkások a csatornánál	310	195939
4. Bányászok, kötörök és kőművesek, napszamosok a szerdahelyi kőbányában és szerdahelyi, szőghi parterdítéseknel	40	—
Összesen	1130	567084

S.-a.-Ujhely 11/11 1882.

Látta **Diószeghy János**, társ. alelnök

Szerkesztői üzenetek.

K. V. Terebes. Mi szivesen küldünk tiszteletpéldányt, azonban viszonszivességül az azon vidéken felmerülő jelentősebb társadalmi, tanügyi, sat. mozgalmakról, legalább havonként egyszer rövid tudósítást kérünk.

Zs. B. Varannó. Becses értesítését egy más előzte meg.

H. Tokaj. Mindenesetre haladás. Alkalmilag sora is kerül.

A közelébb beküldött versek között egy pár figyelemre méltó is akad, azonban ismételve kijelentjük: hogy költeményeket ritkán s csakis ismert nevektől adunk, de a hivatott kezdőktől sem vonjuk meg a tért.

Azokat, kik lapunkba dolgozatokat voltak szivesek küldeni, türelemre kérjük, miután a sorrendet meg kell tartanunk. Időhöz kötött tudósításokat kérjük mindig péntekig beküldeni.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORUTH ELEMER.
Főmunkatárs: **FARKAS BERTALAN.**

